

Merenkululaitos

TIEDOTUSLEHTI NRO 16/28.12.2000

LUOTSAUSLAKI JA -ASETUS

Luotsauslakiin (90/1998) on lisätty 17.11.2000 annetulla lailla (965/2000) uusi 13 a §, jonka mukaan Merenkululaitos voi yksittäistapauksessa myöntää alennusta tai vapautuksen luotsausmaksusta. Laki tuli voimaan 1.12.2000, mutta sitä sovelletaan kuitenkin jo 1.7.2000 lukien.

Luotsausasetusta (92/1998) on uudistettu 1.11.2000 voimaan tulleella asetuksella (862/2000). Linjaluotsinkirjaa koskevaa 8 §:ää on muutettu siten, että linjaluotsinkirja myönnetään nyt aluskohtaisena. Tarvittava aluskokemus voidaan saada hakemuksessa tarkoitettun aluksen päällikkyuden lisäksi myös muun vastaavanlaisen aluksen päällikkönä. Luotsinkäyttövelvollisuudesta vapauttamista koskevaa 9 a §:ää on muutettu siten, että säännöksessä tarkoitettuun pitkäaikaiseen kokemukseen ei tarvitse sisältyä päällikkökokemusta. Vahtijärjestelyjen helpottamiseksi myös aluksen perämiehelle voidaan myöntää vapautus luotsinkäyttövelvollisuudesta samoin perustein kuin aluksen päällikölle.

Oheisena ovat luotsauslaki ja -asetus voimassa olevassa muodossaan.

Osastopäällikön poissa ollessa
apulaisjohtaja

Markku Mylly

Asiaa koskevat tiedustelut:

apulaisjohtaja Markku Mylly
puhelin 0204 48 4205

Tämä tiedotuslehti
korvaa tiedotuslehden:

7/25.2.1998

Dnro 19/00/2000
ISSN 1455-9048

LUOTSAUSLAKI (6.2.1998/90)

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Lain tarkoitus

Tämän lain tarkoituksena on alusliikenteen turvallisuuden edistäminen sekä alusliikenteestä ympäristölle aiheutuvien haittojen ehkäiseminen.

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

- 1) *luotsauksella* alusten ohjailuun liittyvää toimintaa, jossa luotsi toimii aluksen päällikön neuvonantajana sekä vesialueen ja merenkulun asiantuntijana;
- 2) *luotsilla* henkilöä, jonka merenkululaitos on hyväksynyt harjoittamaan luotsausta Suomen vesialueella sekä Saimaan kanavan vuokra-alueella;
- 3) *itämerenluotsilla* henkilöä, jonka merenkululaitos on hyväksynyt harjoittamaan luotsausta Itämeren alueella.

3 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan luotsaukseen, jota järjestetään alusten avustamiseksi Suomen vesialueella sekä Saimaan kanavan vuokra-alueella.

Lakia sovelletaan myös itämerenluotseina toimiviin Suomen kansalaisiin.

4 §

Luotsaustoiminnan harjoittaminen

Merenkululaitos huolehtii luotsauksen järjestämisestä ja valvoo luotsaustoimintaa.

Satama-alueella luotsausta saavat harjoittaa myös satamahallinnon tehtävään hyväksymät henkilöt.

5 §

Luotsinkäyttövelvollisuus

Sen lisäksi, mitä merilain (674/1994) 6 luvun 10 §:ssä säädetään velvollisuudesta käyttää luotsia, alusten on Suomen vesialueella sekä Saimaan kanavan vuokra-alueella käytettävä luotsia siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään.

6 §

Päällikön vastuu ja tiedonantovelvollisuus

Aluksen päällikkö on vastuussa aluksensa ohjailusta myös silloin, kun hän noudattaa luotsin antamia aluksen ohjailuun liittyviä ohjeita.

Päällikkö on velvollinen antamaan luotsille kaikki ne tiedot, joilla on merkitystä luotsaukselle.

7 §

Luotsin tehtävät

Luotsi on vastuussa luotsauksesta. Luotsin on annettava luotsattavan aluksen päällikölle aluksen turvallisen kulun kannalta tarpeelliset tiedot ja ohjeet sekä valvottava niitä aluksen ohjailuun ja käsittelyyn liittyviä toimenpiteitä, joilla on merkitystä alusliikenteen turvallisuudelle ja ympäristönsuojelulle.

Luotsin muista tehtävistä, kuten velvollisuudesta tehdä alusliikenteen turvallisuuden, meri- ja tullivalvonnan tai ympäristönsuojelun kannalta tarpeellisia ilmoituksia, säädetään asetuksella.

Luotsaus alkaa silloin, kun alus lähtee laiturista tai ankkuripaikalta, ja satamaan tultaessa luotsaus päättyy silloin, kun alus on ankkuroitu tai kiinnitetty laituriin.

8 §

Luotsin oikeus kieltäytyä luotsauksesta

Luotsilla on oikeus kieltäytyä luotsauksesta, jos hän katsoo, että matkan aloittaminen tai jatkaminen vaarantaa luotsattavan aluksen, siinä olevien ihmisten, muun vesiliikenteen tai ympäristön turvallisuutta. Luotsin on tällöin välittömästi ilmoitettava luotsiasemalle tai liikenteenohjauskeskukselle luotsauksen keskeyttämisestä.

9 §

Luotsin pätevyys

Luotsin pätevyysvaatimuksista säädetään asetuksella.

10 §

Virka-apu

Luotsilla on oikeus saada tarvittaessa valtion aluksen päälliköltä sekä poliisilta, rajavartiolaitokselta ja tullilaitokselta sitä virka-apua, jota nämä voivat antaa.

11 §

Valvonta

Tämän lain täytäntöönpano ja lain noudattamisen ylin valvonta kuuluvat asianomaiselle ministeriölle.

Merenkulkulaitos valvoo tämän lain sekä sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista.

12 §

Rangaistussäännökset

Joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta rikkoo tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä laiminlyömällä velvollisuuden käyttää luotsia tai luotsaamalla ilman oikeutta taikka laiminlyömällä säädetyn ilmoitusvelvollisuuden tahi muulla vastaavalla tavalla siten, että teko on omiaan vaarantamaan merenkulun turvallisuutta, on tuomittava, jollei teosta muualla säädetä ankarampaa rangaistusta, *luotsausrikoksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

Jos luotsausrikos on vähäinen taikka jos tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten rikkomisen on tapahtunut huolimattomuudesta, rikoksentehtäjä on tuomittava *luotsausrikkomuksesta* sakkoon.

13 §
Tuomioistuin

Tämän lain mukaan ratkaistavissa jutuissa tuomioistuin määräytyy merilain 21 luvun mukaan.

13 a § (17.11.2000/965)
Alennus ja vapautus luotsausmaksusta

Merenkulkulaitos voi yksittäistapauksessa myöntää alennuksen luotsausmaksusta tai vapautuksen luotsausmaksun suorittamisesta taikka määrätä jo suoritettua luotsausmaksun tai osan siitä palautettavaksi, jos luotsin käyttöön velvollisen aluksen matkan varsinaisena tarkoituksena on:

- 1) koulutus;
- 2) merenkulun tai sen historian tuntemuksen edistäminen;
- 3) meriympäristön suojelu, meriturvallisuus tai meripelastus;
- 4) muu 1 - 3 kohdassa säädettyyn tarkoitukseen verrattava syy.

Liikenne- ja viestintäministeriö voi ottaa alennusta tai vapautusta koskevan asian ratkaistavakseen, jos asia on periaatteellisesti tärkeä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä alennusten ja vapautusten perusteista.

14 §
Tarkemmat säännökset ja määräykset

Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan asetuksella. Itämerenluotseista säädetään lisäksi erikseen asetuksella.

Merenkulkulaitos voi, sen mukaan kuin asetuksella säädetään, antaa tarkempia määräyksiä luotsauksesta sekä myöntää yksittäistapauksessa tai erityisten sää- tai jääolosuhteiden vuoksi poikkeuksia tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten vaatimuksista.

15 §
Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana.

Tällä lailla kumotaan 5 päivänä joulukuuta 1957 annettu luotsausasetus (393/1957) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen, linjaluotseista 14 päivänä lokakuuta 1960 annettu asetus (410/1960) ja ruotsalaisten matkustaja-alusten vapauttamisesta luotsinkäyttövelvollisuudesta eräissä tapauksissa 21 päivänä joulukuuta 1984 annettu asetus (903/1984).

Lupa, kielto tai muu päätös, joka on annettu 2 momentissa mainittujen asetusten tai niiden nojalla annettujen määräysten nojalla, on kuitenkin voimassa myös tämän lain tultua voimaan, jollei sitä muuteta tai kumota tämän lain taikka sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten mukaisesti.

Luotsauslaki (90/1998) tuli voimaan 1.3.1998 luotsauslain voimaantulosta annetulla asetuksella (91/1998).

Laki luotsauslain muuttamisesta (965/2000) tuli voimaan 1.12.2000. Sitä sovelletaan kuitenkin jo 1.7.2000 lukien.

LUOTSAUSASETUS (6.2.1998/92)

Liikenneministerin esittelystä säädetään 6 päivänä helmikuuta 1998 annetun luotsauslain (90/1998) nojalla:

1 luku

Luotsinkäyttövelvollisuus ja määritelmät

1 §

Suomen sisäisillä aluevesillä on seuraavien alusten käytettävä luotsia:

- 1) alus tai alusyhdistelmä, jonka suurin pituus on yli 60 metriä tai suurin leveys yli 10 metriä tai suurin sallittu kesälastisyvyys suolaisessa vedessä yli 4,5 metriä;
- 2) alus, joka irtolastina kuljettaa vaarallisia tai merta pilaavia aineita; ja
- 3) ulkomainen valtionalus, jota ei käytetä kaupallisen toiminnan harjoittamiseen.

Edellä mainitusta luotsinkäyttövelvollisuudesta ovat kuitenkin vapautetut Suomen valtion omistamat alukset, joita ei käytetä kaupallisen toiminnan harjoittamiseen, sekä 1 momentin 1 kohdassa mainitut alukset, joiden päälliköllä on merenkululaitoksen myöntämä linjaluotsinkirja käytettävälle väylälle.

Lisäksi luotsinkäyttövelvollisuudesta ovat vapautetut jäänmurtajat, yleiseen tiehen kuuluvat lautat ja alukset, jotka ovat yksinomaan saariston kehityksen edistämiseksi annetussa laissa (494/1981) tarkoitetussa yhteysalusliikenteessä tai vastaavanlaisessa liikenteessä Ahvenanmaan maakunnassa.

Merenkululaitos voi turvallisuus- tai ympäristönsuojelullisista syistä määrätä nimetyn päällikön tai tietyn aluksen käyttämään luotsia.

2 §

Alusten on käytettävä luotsia Saimaan vesialueella ja Saimaan kanavalla Brusnitsjnojen sulun ja Mälkiän sulun välillä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettusta luotsinkäyttövelvollisuudesta ovat kuitenkin vapautettuja seuraavat alukset, jos ne eivät irtolastina kuljeta vaarallisia tai merta pilaavia aineita:

- 1) Suomen valtion alukset, joita ei käytetä kaupallisen toiminnan harjoittamiseen;
- 2) alle 25 metrin pituiset alukset ja työntöyhdistelmät, joiden pituus on alle 25 metriä;
- 3) kotimaanliikenteen alukset Saimaan vesialueella; sekä
- 4) alukset, joiden päälliköllä on linjaluotsinkirja.

Luotsinkäyttövelvollisuus ei myöskään koske venäläisiä aluksia niiden käyttäessä vain Saimaan kanavan Venäjän puoleista osaa.

Sen estämättä, mitä 2 momentissa säädetään, merenkululaitos voi turvallisuus- tai ympäristönsuojelullisista syistä määrätä nimetyn päällikön tai tietyn aluksen käyttämään luotsia.

3 §

Tässä asetuksessa tarkoitetaan:

- 1) *vaarallisella aineella* IBC-koodin 17 luvun ja IGC-koodin 19 luvun mukaisesti luokiteltuja aineita;
- 2) *merta pilaavalla aineella* Marpol 73/78-yleissopimuksen I liitteen mukaisesti määriteltyjä öljyjä, Marpol 73/78-yleissopimuksen II liitteen mukaisia vaarallisia nestemäisiä aineita ja Marpol 73/78-yleissopimuksen III liitteen mukaisesti määriteltyjä haitallisia aineita;

3) *MARPOL 73/78*-yleissopimuksella alusten aiheuttaman meren pilaantumisen ehkäisemiseksi vuonna 1973 tehtyyn kansainväliseen yleissopimukseen liittyvää vuoden 1978 pöytäkirjaa (SopS 51/1983) ja siihen myöhemmin tehtyjä muutoksia;

4) *IBC-koodilla* vaarallisia kemikaaleja irtolastina kuljettavien alusten rakentamista ja varustamista koskevaa Kansainvälisen merenkulkujärjestön (IMO) kansainvälistä säännöstöä; sekä

5) *IGC-koodilla* nesteytettyjä kaasuja irtolastina kuljettavien alusten rakentamista ja varustamista koskevaa Kansainvälisen merenkulkujärjestön kansainvälistä säännöstöä.

2 luku

Luotsin oikeudet ja velvollisuudet

4 §

Luotsilla on oikeus suorittaa luotsauksia niillä vesialueilla, joihin hän on saanut merenkulkulaitoksen myöntämän ohjauskirjan nojalla luotsausoikeuden. Luotsaukseen oikeuttava ohjauskirja annetaan määräajaksi, enintään viideksi vuodeksi, ja se voidaan uudistaa.

5 §

Luotsilla on oikeus ottaa luotsausmatkalle mukaansa apulainen, jos se on tarpeellista luotsauksen suorittamista tai paluumatkaa varten. Mukaan voidaan ottaa myös luotsiksi koulutettava henkilö.

Jos luotsaukseen käytetään useita luotseja, niin aluksen päällikölle on ilmoitettava ennen luotsauksen aloittamista, kuka luotseista vastaa luotsauksesta.

6 §

Luotsin on ilmoitettava merenkulkulaitoksen antamien ohjeiden mukaisesti kaikista havainnoistaan, jotka liittyvät meri- ja tullivalvontaan, merenkulun, aluksen tai siinä olevien ihmisten turvallisuuteen tai ympäristönsuojeluun.

Luotsin on myös ilmoitettava kaikista luotsattavalle alukselle sattuneista tai aluksen aiheuttamista vahingoista ja vaadittaessa annettava niistä lisätietoja.

3 luku

Luotsin ohjauskirjat ja linjaluotsinkirjat

7 §

Merenkulkulaitos myöntää luotsin ohjauskirjat. Ohjauskirjan myöntämisen edellytyksenä on, että luotsilla on merikapteeninkirja ja että hänellä on sellainen terveys ja kunto, joka vaaditaan kauppa-aluksessa kansipalveluksessa olevalta. Lisäksi luotsin tulee olla suorittanut merenkulku-piirin järjestämän luotsaustutkinnon.

Ohjauskirjan myöntämisestä, voimassaolosta ja peruuttamisesta antaa merenkulkulaitos tarkemmat määräykset.

8 § (19.10.2000/862)

Merenkululaitos voi myöntää hakemuksesta aluskohtaisen linjaluotsinkirjan tietyllä väylällä aluksen päällikölle tai perämiehelle, jolla on merenkululaitoksen määräämä määrä suoritettuja matkoja hakemuksessa tarkoitetun tai muun vastaavanlaisen aluksen päällikkönä tai perämiehenä kyseisellä väylällä ja joka on asianomaisessa merenkulkupiirissä suoritettussa tutkinnossa ja koeluotsauksessa osoittanut tuntevansa asianomaisen väylän. Hakijan on lisäksi tarvittavassa laajuudessa hallittava suomen tai ruotsin kieltä.

Linjaluotsinkirjan saamisen edellytyksistä, voimassaolosta ja peruuttamisesta antaa merenkululaitos tarkemmat määräykset.

4 luku

Erinäiset säännökset

9 §

Merenkululaitos voi yksittäistapauksessa tai erityisten sää- tai jääolosuhteiden johdosta myöntää poikkeuksia luotsinkäyttövelvollisuutta koskevista säännöksistä, jos niiden soveltaminen olisi ilmeisen tarkoituksetonta tai kohtuuttoman hankalaa.

9 a § (19.10.2000/862)

Merenkululaitos voi hakemuksesta myöntää aluskohtaisen vapautuksen luotsinkäyttövelvollisuudesta sellaiselle alukselle, jonka päälliköllä on pitkäaikainen kokemus liikenteestä Suomen sisäisillä aluevesillä tai Saimaan vesialueella joko hakemuksen kohteena olevassa tai vastaavanlaisessa aluksessa. Jos aluksen vahtijärjestelyjen vuoksi perämies vastaa komentosiltavahdin pidosta, vapautuksen myöntämisen edellytyksenä on lisäksi, että myös perämiehellä tulee olla vastaava kokemus liikenteestä kuin aluksen päälliköllä hakemuksen kohteena olevassa tai vastaavanlaisessa aluksessa. Vapautuspäätöksen edellytyksenä on, ettei alusturvallisuus tai ympäristö vaarannu.

Päällikön ja perämiehen on lisäksi hallittava tarvittavassa laajuudessa joko suomen tai ruotsin kieltä.

Luotsinkäyttövapautus myönnetään aluskohtaisena harkinnan mukaan joko määrätyleille tai kaikille aluksen käyttämille väylille Suomen vesialueella.

Vapautus on voimassa enintään viisi vuotta ja siihen voidaan liittää ehtoja. Vapautus voidaan peruuttaa, jos ne perusteet, joilla päätös tehtiin, eivät ole enää voimassa tai jos määrättyjä ehtoja ei noudateta. Merenkululaitos voi hakemuksesta uudistaa luotsinkäyttövapautuksen, jos vapautuksen myöntämisen perusteet ovat olemassa.

10 §

Merenkululaitos antaa tarkemmat luotsausohjeet ja määräykset luotsin pätevyysvaatimuksista ja luotsin tilausajoista, aluksen ilmoittautumisvelvollisuudesta, luotsauksen rajoittamisesta ja muista luotsaukseen oleellisesti liittyvistä asioista.

5 luku

Voimaantulo

11 §

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä maaliskuuta 1998.

Kotimaan liikenteessä oleva alus, joka ei kuljeta irtolastina vaarallisia tai merta pilaavia aineita, on vapautettu luotsinkäyttövelvollisuudesta 1 päivään maaliskuuta 1999 asti.

Suomalainen tai ruotsalainen matkustaja-alus, joka on säännöllisessä matkustajaliikenteessä Suomen ja Ruotsin välillä ja jossa on merenkululaitoksen hyväksymä linjaluotsi, on säännöllisellä reitillään vapautettu luotsinkäyttövelvollisuudesta 1 päivään maaliskuuta 1999 asti.

Valtioneuvoston asetus luotsausasetuksen 8 ja 9 a §:n muuttamisesta (862/2000) tuli voimaan 1.11.2000.